

Preek Johannes 19: 23-30 Goede Vrijdag

Broeders, zusters,

Op deze Goede Vrijdag gaan we, hoe kan het ook anders, met elkaar naar Golgotha. Goede Vrijdag, die zwarte dag, dat de onschuldige Jezus van Nazareth, Zijn laatste adem uitblies. En toch een Goede Vrijdag. Een Goede Vrijdag, omdat juist dat sterven van Jezus voor ons zoveel goeds heeft gebracht. We zijn niet voor niets geëindigd met de woorden 'het is volbracht!' Want op dat kruis van Golgotha werd onze schuld voldaan, ons strafblad verscheurd, voor ons de toegang tot Gods hart vrijgemaakt. Jezus betaalde voor ons de prijs! Het is klaar!

Er was al heel wat gebeurd voorafgaand aan de tekst die we zojuist lazen.

Het verraad door Jezus' vriend, Judas,
de gevangenneming in Getsemané.

De verhoren door de Joodse Raad onder leiding van Annas en Kajafas,
de verloochening door Jezus' andere vriend, Petrus,

Pilatus de Romeinse stadhouder, die schijnheilig de handen in onschuld wast.

De schreeuwende meute, die liever de misdadiger Barabbas op vrije voeten zag dan de onschuldige Jezus.

De martelgang langs de Via Dolorosa, met de dwarsbalk van het kruis op Jezus' kapotgeslagen rug, de stad uit.

En nu, op Golgotha aangekomen, worden Jezus' kleren van z'n lijf getrokken. Zoals ooit de schuldige Adam na zijn desastreuze misstap toch door God bekleed werd, zo wordt nu de onschuldige tweede Adam ontkleed en hangt Hij te kijk aan het vloekhout.

De woorden van Psalm 22, honderden jaren tevoren door David gedicht, gaan in vervulling:

Als water ben ik uitgestort, ontwricht zijn al mijn beenderen; mijn hart is als was, het is gesmolten diep in mijn binnenste. Mijn kracht is verdroogd als een potscherf, mijn tong kleeft aan mijn gehemelte; U legt mij in het stof van de dood. Want honden hebben mij omsingeld, een horde kwaaddoeners heeft mij omgeven; zij hebben mijn handen en mijn voeten doorboord. Al mijn beenderen zou ik kunnen tellen; en zij zien het aan, zij kijken naar mij. Zij verdelen mijn kleding onder elkaar en werpen het lot om mijn gewaad (15-19).

Ik zei net al dat we Jezus' sterfdag Goede Vrijdag noemen omdat Jezus' kruisdood ons zoveel goeds heeft gebracht.

Misschien is het daarom nog wel even goed om over de betekenis van het kruis na te denken.

In feite moeten we bij de betekenis van de kruisdood van Jezus in drie richtingen denken.

In de eerste plaats richting God.

God is volkomen heilig, goed en zuiver. Wij mensen zijn dat niet. Onze onvolmaakte staat maakt dat wij God niet zomaar onder ogen kunnen komen. Gods heiligheid kan onmogelijk onze onvolmaaktheid verdragen en andersom kunnen wij als onvolmaakte mensen onmogelijk de aanblik van een absoluut heilige God verdragen.

We zien in de Bijbel op verschillende plaatsen dat mensen, als ze maar een glimp van God opvangen, al denken dat ze gaan sterven. De profeet Jesaja riep, toen Hij God in een visioen te zien kreeg, doodsbang uit: wee mij, ik verga! (Jesaja 6:5).

Om het voor de mens mogelijk te maken dat hij met God in contact komt moet er een oplossing komen. Er moet een offer gebracht worden dat genoeg is voor de onvolmaaktheid van de hele mensheid. Maar aan die eis zou geen mens kunnen voldoen. Aan die eis heeft Christus voldaan. Hij heeft zelf de gedaante van een mens aangenomen en is naar de wereld gekomen om onze plaats in te nemen. Zo kon Jezus de mensheid vertegenwoordigen en de schuld bij God vereffenen. En zo kan ook de nieuwe mensheid die ontstaan is, de gemeente, in een herstelde relatie met God leven.

In de tweede plaats richting de mens.

Door het offer dat Jezus bracht is de mens in een andere verhouding gekomen met God. Er hoeft niet langer scheiding te zijn tussen God en mens. Er heeft verzoening plaats gevonden. Er is vergeving beschikbaar voor het feit dat wij God genegeerd hebben.

Maar dat herstel in relatie wordt niet automatisch ons deel. Je zou het een aanbod van God kunnen noemen die om een reactie vraagt. God wil het aanbieden uit liefde en Zijn verlangen is dat wij uit liefde, vrijwillig, dat aanbod accepteren. God wil ons daarbij niet dwingen, omdat liefde niet te dwingen is. Liefde is een keuze. Zoals God uit liefde ons diende door Jezus weg te geven in de dood, Hij gaf alles wat Hij had te geven, zo mogen wij dat aanbod beantwoorden met wederliefde. Prachtig dat de nieuwe mensheid een Bruid wordt genoemd. Een Bruid die de Bruidegom liefheeft.

In de derde plaats richting het kwaad en de boze machten

Toen de eerste mensen toegaven aan de verleiding om in opstand te komen tegen God sleurden zij de hele mensheid mee in het kwade. Vanaf dat moment heeft de wereld met een bezetting door een vijandelijke macht te maken. U kent de vergelijking wel:

de kruisdood van Jezus zou je kunnen vergelijken met de invasie van de geallieerden op het strand van Normandië (D-day: decision day). Iedereen wist dat de bevrijding een kwestie van tijd zou zijn. Ook onze bezetters, de Duitsers, beseften dat. Er ging nog gevochten worden, er kwam nog een hongerwinter, maar de bevrijding is in aantocht (V-day: victory day) en de bezetter zou het afleggen.

Zo zou je de kruisdood en de opstanding uit de dood ook als D-day kunnen zien. Hebreeën 2:14-15 zegt dat de Zoon (Jezus) een mens is geworden zoals wij om door zijn dood definitief af te rekenen met de heerser over de dood, de duivel en zo allen te bevrijden die slaaf waren van hun levenslange angst voor de dood.

We leven nog steeds in een wereld waar de vijandelijke macht ons gigantisch dwarszit, maar de bevrijding is een kwestie van tijd. En dat besef is er ook in de wereld van de duivelse machten. Zij weten dat de definitieve bevrijding in aantocht is. Want Jezus komt terug om definitief orde op zaken stellen. En dan zullen de machten van het kwaad en de dood het moeten afleggen.

We leven nu dus tussen D-day en V-day in. Een tijd die in de Bijbel genadetijd genoemd wordt.

Maar tijdens dit ingrijpende moment van de kruisiging en het sterven van Jezus, is er één gebeurtenis, waar alleen Johannes over schrijft in zijn Evangelie. We lezen het in vs. 25-27.

En op dat moment wil ik graag met u inzoomen. Jezus hangt aan het kruis een afschuwelijke doodstrijd te voeren en ondertussen, ziet Hij twee mensen staan, z'n moeder Maria en Johannes, zijn vriend, de discipel die Hij liefhad. Met zijn laatste krachten zegt Hij nog iets tegen hen.

Tegen zijn moeder Maria: "vrouw, zie uw zoon".

En tegen Johannes: "zie uw moeder".

Ontroerend, vindt u niet? Terwijl Jezus helse pijnen moet doorstaan heeft Hij nog oog voor die twee mensen, mensen die heel dichtbij Hem hebben gestaan, zijn moeder Maria en zijn beste vriend Johannes. Voor deze twee mensen heeft Jezus nog een afscheidswoord. Het heeft een onuitwisbare indruk gemaakt op Johannes. Geen wonder dat hij dit moment vermeldt in zijn Evangelie. In het Johannes Evangelie krijgt deze gebeurtenis een

belangrijke plaats, alsof alles hiernaar toe beweegt. Want meteen aansluitend zegt Johannes dat Jezus wist dat alles volbracht is (28).

Bijzonder.....Jezus is bezig met het grootste en meest wereldomvattende ooit. Hij is bezig de wereld te redden. Maar ondertussen, terwijl Hij zoiets grootst aan het volbrengen is, terwijl Zijn krachten uit Zijn afgebeulde lichaam vloeien, ziet Hij twee mensen staan. Maria en Johannes. Hij ziet de nood waarin Maria is terecht gekomen nu haar oudste zoon gaat sterven. Hoe moet het nu verder? Haar man Jozef zal al wel overleden zijn. Wie gaat er nu voor haar zorgen?

Maar net zo goed als Jezus Maria in haar nood ziet, ziet Hij ons, ziet Hij jou en mij. Ziet Hij onze levens, onze nood, onze ziekte, onze moeilijkheden, ons verdriet en onze wanhoop. Ik zie je staan, zegt Jezus. Nu meer dan ooit. Want dat is de reden waarom ik hier hang. Jouw nood, jouw pijn, jouw verdriet, jouw zonden.

Natuurlijk, Jezus stierf voor de zonden van de hele wereld. Maar vergeet dan niet dat Hij dat ook deed voor jou persoonlijk. Juist nu, hangend aan het kruis zoekt zijn oog ook jou op. Denk nooit: Hij is met te grote dingen bezig om ook nog aandacht voor mij persoonlijk te kunnen hebben. Wie ben ik nou? Nee, toen Hij daar hing was Hij ook met jou bezig. Jij met jouw leven, jij met al je deuken en butsen, jij bent ook in Zijn gedachten, in Zijn hart.

Dat wil Johannes je vandaag duidelijk maken. Geloof het maar. Hij stond er zelf bij. Jezus hing daar, maar Hij zag Maria staan, en hem, Johannes z'n beste vriend, ook. Als dat geen pure liefde is.....

Maria, Zijn moeder. Hij eert haar. Hij heeft haar lief, zelfs met Zijn laatste krachten. Jezus zorgt voor haar onderdak, haar oudedagsvoorziening, Hij regelt opvang voor de weduwe die zonder oudste zoon achterblijft. Straks kan Hij niet meer voor haar zorgen. Hij zal sterven. En hoe moet het met Maria gaan? Staat het niet zo in Gods geboden: Eer je vader en je moeder? Dat ging heel wat verder dan respect hebben voor je ouders. Zeker toen in de tijd van de Bijbel. Zorg voor je ouders als ze zelf niet meer kunnen werken. Je vader en moeder, die zich met zoveel liefde hebben ingespannen voor jou als kind, ze hebben je gevoed, verschoond, gedragen toen je nog niet voor jezelf kon zorgen. En nu, nu ze oud zijn, hebben ze recht op jouw zorg en liefde, de rollen worden omgedraaid. Dat doet Jezus hier. Hij draagt Zijn moeder over aan Johannes, Z'n geliefde vriend. "Vrouw, zie uw zoon – Hij zal voor u zorgen!" "En jij, vriend, zie je moeder – zorg voor haar nu ik het meer kan!" Zo vervult Jezus de wet van God. Hij heeft lief tot Zijn laatste snik. Daarom kon Johannes

opschrijven 'toen wist Jezus dat alles was volbracht'. Hij heeft Gods wil gedaan tot het uiterste. Hij heeft de mensen zo lief gehad tot het uiterste. "Ik heb je lief" zegt Hij hier tegen z'n moeder. En vandaag zegt Hij dat tegen ons, tegen jou: "Ik heb je lief met alles wat in Mij is!". Daarom hangt Hij daar aan dat kruis. Uit liefde voor jou en mij. Om zo zijn liefde te bewijzen. Hij volbracht Gods woord. Hij vervulde de gehoorzaamheid. We mogen ruilen. Hij onze tekorten, wij Zijn volmaaktheid. Dankzij Hem hoeven wij nooit meer te denken: "Ik had meer moeten doen, ik schiet tekort, ik verdien het oordeel". Alles is volbracht. Hij droeg onze fouten en onze tekorten. Hij droeg wat we fout deden en Hij droeg wat we nalieten, wat we hadden moeten doen en niet gedaan hebben. Ons hele strafblad is aan het kruis gespijkerd.

En toch zegt Jezus iets opmerkelijks: Hij zegt 'vrouw'. Je zou zeggen dat dit wel iets intiemer had gekund – moeder in plaats van vrouw. Jezus had dat ook al eens eerder gedaan. In het begin van hetzelfde Johannes Evangelie lezen we over de bruiloft in Kana. Ook daar sprak Jezus Zijn moeder aan met vrouw: "Vrouw, wat heb Ik met u te doen, Mijn uur is nog niet gekomen?"(2:4) Alsof Maria daar al moest leren dat die zoon van haar niet alleen maar haar zoon is, maar meer. Hij is ook haar Heer, ook haar Verlosser. En ook nu, vlak voordat Jezus sterft, moet Maria afstand van hem doen als zoon. Hij noemt haar vrouw. Alsof de familieband, de bloedband ontbonden wordt en er een nieuwe band voor in de plaats komt. Maria komt niet zonder zoon: vrouw, zie uw zoon! En tegen Johannes: zie uw moeder. Jezus verbindt deze beide mensen aan elkaar. Er ontstaat een nieuwe verbinding tussen mensen onder het kruis. Een band die verder gaat dan de band van het bloed. Een band tussen mensen die aan elkaar gegeven zijn als één familie omdat zij deze gekruisigde Here Jezus liefhebben en willen volgen. Is dit ook niet wat Jezus bedoelde toen Hij zei: Ieder die de wil van God doet, die is mijn moeder, zuster en broeder (Marcus 3:35).

Dat is wat Jezus hier doet vlak voor Zijn sterven. Hij bindt mensen aan elkaar. Hij bindt Maria aan Johannes. Johannes neemt Maria bij zich in huis. Maar mogen we hier over deze geschiedenis heen niet verder kijken. Bij het kruis hebben wij allemaal een nieuwe familie gekregen. Een verbondenheid die de familieband overstijgt. Dat zou je zelf toch niet bedenken. Jezus neemt ons op in Zijn huis. We mogen samen dat Nieuwtestamentische huis van God vormen. Een nieuwe familie. Niet zelf uitgezocht, maar door Jezus aan ons gegeven. Zoals Hij tegen Maria zei: "vrouw, zie je zoon" en tegen Johannes "zie je moeder", zo zegt Hij vandaag tegen ons: "broeder, zie je zuster" "zuster, zie je broeder". Zo wil Hij dat we voor elkaar zijn. Aan elkaar verbonden. Het is Jezus' laatste wil. Vanaf het

kruis geeft Hij mensen aan elkaar. Geeft Hij jou en mij aan elkaar. Wees een familie, ik verbindt jullie aan elkaar! Dat is de weg die ik jullie wijs!

Misschien begrijp je nu waarom Johannes dit moment tussen Jezus, Maria en zichzelf beschrijft als het slot van Jezus' taak. Het was het laatste wat volbracht moest worden. Vanaf dat moment nam Johannes Maria bij zich in huis. Daar loopt het op uit. Bij het kruis van Jezus worden mensen op een nieuwe manier aan elkaar gegeven, leren ze elkaar liefhebben en hun leven in dienst van de ander stellen.

Dat was wat Jezus voor ogen had: "Zoals ik jullie heb liefgehad, zo moeten jullie nu ook elkaar liefhebben".

Toen Jezus uitriep 'het is volbracht' hoorde dit bij dat volbrengen van Zijn taak. Een nieuwe gemeenschap van broers en zussen die elkaar niet hebben uitgezocht, maar aan elkaar gegeven zijn. Door geloof in Christus maken we deel uit van het gezin van God de Vader en Jezus is onze grote broer. Geen bloedband, maar een geestelijke band. Eenheid in geloof in de gekruisigde Christus. Zoals Hij Maria en Johannes gaf en andersom, zo geeft Hij ons aan elkaar. Jezus zei het toch: 'Zoals Ik jullie heb liefgehad, zo moeten jullie nu ook elkaar gaan liefhebben, blijf in mijn liefde'.

Vanaf het kruis wil Jezus ons daar naartoe brengen. Dat jij en ik ons leven stellen in dienst van de ander, elkaar gaan liefhebben met de liefde waarmee Hij ons liefheeft! En als dat gebeurt, dan is alles volbracht, en kan Jezus rustig sterven.

Er zal een nieuwe mensheid komen, rondom het kruis. Een mensheid die een offensief van onvoorwaardelijke liefde gaat beginnen. Daar is Hij op uit. Totdat Hij alles in allen zal zijn. Totdat de hele wereld het hoort: God gaf Zijn Zoon uit liefde voor de gevallen wereld! Zijn liefde komt onder Zijn kinderen tot zijn doel. Daarom is dit moment voor Johannes, de apostel van de liefde, zo'n belangrijk moment. Vrouw, zie je zoon. Zoon, zie je moeder. Jezus bindt ons elkaar, Hij wijst de weg van de liefde. Zodat we het kunnen volhouden tot aan de wederkomst. Maar ook, om die onvoorwaardelijke liefde van Hem zichtbaar te maken. Want dat gezin van Hem moet groeien. Want als het aan de Heiland ligt mogen nog heel veel verloren zonen en dochters thuiskomen. Die liefde van Hem voor ons mag ons motiveren om elkaar lief te hebben en in onderlinge verbondenheid erop uit te trekken en mensen te wijzen op dat bijzondere kruis van Goede Vrijdag, waarvan we hebben geleerd dat het een wereldwijde uitwerking heeft, maar ook, dat Jezus vanaf het kruis de enkeling zag. Zo zag Hij jou, zo zag Hij mij, zo lief had Hij ons! AMEN

April 2019
G.P. Hartkamp
Wapenveld